

Egy főtéri palota több élete A Kereskedő Társulat székháza és Kereskedelmi Akadémiája születésétől napjainkig

Lovas Enikő Amália

helytörténész, szaktájékoztató könyvtáros, Méliusz Juhász Péter Könyvtár,
Debrecen

A debreceni Kereskedő Társulat első írott dokumentumai az 1712. december 20-án kiállított városi megerősítő oklevél, valamint az 1715. február 21-i privilégiumlevél, amelyben III. Károly király elismerte az akkori, céhes keretek között már régóta működő Nemes Kalmár Társaságot.¹ A Társaság tevékenységét a 19. század folyamán Kereskedő Testületként folytatta, majd 1884-ben – az ipartörvény szellemét követve – Kereskedő Társulat néven élt tovább. Fő feladatának mindvégig a szakmai érdekképviseletet, illetve ehhez társultan a szakirányú iskolai képzés megvalósítását tekintette. Jövedelme a céhszervezet megszűntetése után csak a belépési- és éves tagdíjakból származott, vagyonát inkább időnkénti adományoknak köszönhette.²

Első iskolájaként Budaházy József testületi elnök hozatta létre a vasárnapi kereskedelmi iskolát, amelyből később nőtt ki Négyesi Szepessy Antal elnök irányításával a reál-kereskedelmi iskola, majd a kereskedelmi középiskola. Végül Fenyéri Zádor Lajos női divatáru kereskedő elnöksége idején került sor a társulati székház és az egyre fejlődő iskola állandó székhelyének megteremtésére.

A 19. század első felében a szakoktatás még igen korlátozott, a céhes képzési és vizsgarendszeri hagyományokat őrző keretek között létezett. Az idők változásával azonban egyre inkább szükségessé vált a kereskedő tanoncokat, konkrét szakmai ismeretekkel ellátni szakmájuk hatékony gyakorlása érdekében. Az 1840. XVI. törvénycikk a kereskedelmi tevékenység folytatásának kitételeként már szabályszerű kereskedelmi könyvvitelt írt elő. Az ebben az évben szigorodó kereskedelmi törvények (1840. XIX. tc.) átalakították a korábbi kereskedő társaságokat, így a debrecenit is Kereskedő Testületté. Az átalakulás a korszellemnek megfelelő szakirányú modernizálódás igényét is magával hozta,

¹ Szabó István: A Debreceni Kereskedő Társulat levéltára. Levéltári Közlemények, 7. (1929) 1–2., 121–126.

² Nagybákay Rickl Antal: A debreceni Kereskedő Társulat 240 esztendő múltja. Debrecen, 1938.

amihez elengedhetetlen volt a szakképzés fejlesztése. Ezt a fejlődést tovább ösztönözte az 1851. évi Geringer-féle utasítás az iparüzés szabályozásáról (február 6.), amely az 52. és 74. § révén támogatta a vasárnapi iskolák működtetését, és a testületek hatáskörét is jelentősen átalakította. Ennek eredményeként került sor többek között a vasárnapi kereskedelmi iskola fölállítására. Előbb 1857. június 6-án született testületi határozat foglalta jegyzőkönyvbe az alapítás tényét, méltatva a testületi elnök ebben szerzett érdemeit, majd 1858. január 3-án az iskola is megnyitotta kapuit. Az oktatás ekkor még a Református Kollégium tantermeiben és tanáraival folyt. Oktatott tárgyai első és második osztályban a szép- és helyesírás, számtan, földrajz és német nyelv, harmadik osztályban kereskedelmi fogalmazás és levelezés magyarul és németül, kereskedelmi földrajz és áruismeret, számtan és váltóismeret, egyes és kettős könyvvezetés voltak. Igazgatója Osterlamm Ernő, a Kollégium Jogakadémiájának tanára lett, a kereskedelmi tárgyakat Schulek Ágost, a kereskedelmi és iparkamara titkára tanította.³

A vasárnapi iskola azonban nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Berghoffer István, a Kereskedő Testület 1871. május 21-én lemondó elnöke nemcsak az iskola ezen formájában összességében kevésnek bizonyuló hatását látta súlyos problémának, hanem a Társulat kereskedő tagjai nagy részének hozzáállását is. A legtöbb házfőnök közönyös volt az iskola fenntartását illetően, és tanoncaikat is gyakran visszatartották az iskola látogatásától.

A következő elnök, Négyesi Szepessy Antal norinbergi és díszáru kereskedő,⁴ majd ekkorra a Debreczeni Első Takarékpénztár alelnöke – 1886-tól vezérigazgatója –, már a Testület és az iskola reformjának céljával vette át elődjétől a stafétabotot. Célja elérésében elkötelezett segítői voltak Sesztina Lajos vaskereskedő, a Társaság alelnöke, egyben az iskola bizottmányának tagja, és Mayer Emil, társasági titkár, később pénztáros, illetve az iskola-bizottmány másik két tagja, Berger Henrik terménykereskedő⁵ és Nemes Gábor vas- és rézműáru kereskedő.⁶

A mindennapos kereskedelmi szakiskola ügyét Lovassy Sándor gimnáziumi tanár terve is előmozdította, aki reál-kereskedelmi iskolát kívánt nyitni a városban. A Kereskedő Testület ennek hírére szövetséget ajánlott a tanárnak, amelynek eredményeként a névleges tulajdonos és ellenőrző szerv a Kereskedő Testület, a valódi tulajdonos azonban a vállalkozó tanár lett. Az iskola végül 1871. október 16-án nyílt meg a Piac utcán (az ún. Hajdu-házban), de működése

³ A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia Emlékkönyve a nemzet ezredévi ünnepére. Szerk. Sojka Gyula. (A továbbiakban Emlékkönyv) Debrecen, 1896.18–20.

⁴ Kivonat a magyarországi kereskedelmi cégjegyzékekből. Központi Értesítő (A továbbiakban Értesítő) 1. évfolyam, 32. szám. 1876. június 8. 1. lap.

⁵ Értesítő, 1. évfolyam 52. szám. 1876. július 20. 3.

⁶ Értesítő, 1. évfolyam 63. szám.1876. augusztus 9. 6.

nem volt zavartalan. Bár az iskola iparos tanoncoktatással is foglalkozott, és esti szaktanfolyamot is indítottak, helyzete már 1872 októberére bizonytalanná vált. Az 1872. évi VIII. tc. hatására életbe lépett a gazdasági tevékenység szabadsága, amivel megszűnt az addigi kötelező belépés a Kereskedő Testületbe – egyúttal annak jogait is megnyirbálták. Ezzel elveszett a Testület legnagyobb jövedelemforrása, amiből az iskola fenntartását is nagyrészt fedezni kívánták. Emellett 1872. október 10-én megjelent egy közoktatási rendelet, amely az addigi reálkereskedelmi iskolák középkereskedelmi iskolává való alakítására utasított. Az iskolaépület is szűkösen bizonyult, ezért az intézmény a Széchenyi utcai ún. Szabó-féle házba költözött. A nehézségek azonban tarthatatlannak bizonyultak, így végül Szepessy Antal a teljes újjászervezés mellett döntött. Az iskola-bizottság élére ekkor került Stencziger Károly fűszerkereskedő (1872–1887), és mellé Beszterczey Károly, akik 1873. február 6-án kérték az iskola állami fenntartásba vételét. Az iskolát – alsó osztályait az ekkor megnyíló városi főreáliskolába átirányítva –, 1873 őszére a rendeletnek megfelelően átszervezték kereskedelmi középiskolává, saját kezelésbe vették, és folyamatos fejlesztésekkel, a város, az állam és a Kereskedelmi és Iparkamara támogatásával virágoztatták fel. Igazgatónak előbb Pollatsek Miksát, majd 1875 szeptemberétől Stencziger Károlyt kérték fel. Igazgatóhelyettese azonban Propper N. János kereskedelemtan-tanár lett, aki a Testület hallgatólagos jóváhagyásával a következő tanévre átvette az intézmény tényleges irányítását. Ekkortól létesültek az ifjúsági egyesületek, az ösztöndíj-alap, és a tanári kar jóvoltából folyamatosan gyarapodtak az iskola oktatási segédletei. Az 1880-as évekre felmerült az igény egy saját, korszerű iskolaépület kialakítására, ezért házépítési alapot is létesítettek. Annál is inkább szükségszerűvé vált ez, mivel az iskola, addigi tevékenysége elismeréseként 1886. június 15-én Trefort Ágoston akkori vallás- és közoktatási minisztertől elnyerte a Kereskedelmi Akadémia címet. Tekintve az addigra szinte csakis önerőből leküzdött nehézségek sorát, méltán mondhatta Szepessy Antal az 1887. október 30-i közgyűlésen:

„Érdekes és tanulságos példát fog ez iskola fejlődésének megírása egykoron arra nézve szolgáltatni, hogy mit képes az akarat és a kitartás szerény eszközökkel nehéz viszonyok közepette is véghezvinni, ha az akarattal ügyszerezetet és a kitartással buzgalom párosul.”⁷

Ezen a közgyűlésen az elhivatott és ügybuzgó Szepessy lemondásával fenyéri Zádor Lajos divatáru kereskedőt választották – az egyúttal az alapszabályok módosítása mellett az 1884. évi XVII. törvénycikknek megfelelően átalakuló Kereskedő Testület, ekkortól – Kereskedő Társulat élére. Az ő elsődleges feladata lett a Társulat továbbfejlesztése mellett az önálló iskolaépület céljának megvalósítása. Az iskolát addig irányító Propper N. János helyébe 1888

⁷ Emlékkönyv 68. lap

júniusától Dr. Bayer Ferenc tanár lépett. Felfogása meghatározta az intézmény további szemléletét:

„Az oktatás adja az elméletet, s az elmélet teszi értelmessé a munkát; mert a gyakorlat egymagában – kivált midőn a munka-felosztás válik mindinkább uralkodóvá – csak többé-kevésbé ügyes gépeket nevelhet.” „Nem is bocsáthatjuk az élet utaira növendékeinket nagyobb kinccsel [mint általános és szakműveltséggel], mert [ezek őket] önálló, tette és alkotásra kész és képes közgazdasági tényezőkké emelik föl.”⁸

A tanulói létszám folyamatos emelkedése az 1880-as évek folyamán, a szertárak gyűjteményeinek növekedése, és a bérelt házak szűkössége az évtized végére elodázhatatlanná tette a modern körülményeknek megfelelő saját épület megvalósítását. 1890 novemberében a társulat megvásárolta az egykori Egyház téren (ma Piac u. 8.) található két telket (összesen 4100 m²), és 1891 tavaszán sikerült elindítani az építkezést. 1892 őszére a Gerster Kálmán építész (1850–1927) tervei szerint kivitelezett, 2150 m² alapterületű épületben megkezdődhetett a tanítás. A költségeket a Kereskedő Társulat nagyrészt maga kívánta fedezni, saját vagyonból, alapítványi és adományösszegekből, de hozzájárult 40000 forinttal Debrecen város is. Az alapítók és adományozók között megtalálhatóak voltak a Debreczeni Első Takarékpénztár, az István Gőzmalom, a Kereskedelmi és Iparkamara, de a leggazdagabb kereskedők is, mint Csanak József, Sesztina Jenő, Kardos László, Kaszanyitzky Endre, Kuncz József, Szepessy Antal és még sokan mások. Emléküket a kapualjban elhelyezett emléktáblán kívánták megörökíteni.⁹

A Kereskedelmi Akadémia palotája, bár elsődlegesen iskolaépület volt, egyben a Debreceni Kereskedő Társulat székházaként is funkcionált. A *kettős rendeltetésű épületet* igyekeztek a kor igényei szerint előrelátóan megterveztetni. *„A tanári kar az iskola helyiség beosztására nézve, a berendezés és felszerelés kérdésében sűrűn tanácskozott és előterjesztésében foglalt javaslatai a Kereskedő Társulat által nagyrészt elfogadtatván, ily módon hozzájárult, hogy az iskolaépület hivatásának teljesen megfelelhessen.”*¹⁰ Gerster tervei szerint az utcafronton helyezték el a kisebb, de reprezentatív ügyviteli tereket, míg a nagyobb helyet igénylő oktatási terület e mögött, elkülönítve valósult meg, négy összefüggő tömbben. A háromszintes épületrendszer olasz reneszánsz stílusú frontja egy 1+3+1 tengelyes, középrialitos épületrész, amelynek tagolásában antik motívumok keverednek az itáliai quattrocento formáival. A rizalit Palladio-motívumos nyílásait óriás korinthuszi jellegű oszlopok keretezik, amelyek fejezetén Hermész-fők, felettük a gerendázaton Hermész-kígyók jelképezik a

⁸ Uo. 72–74.

⁹ Uo. 110., Emléktáblák a Kereskedelmi Akadémiában. Debreczeni Ellenőr 20. évf., 238. sz., 1893. október 10. 5.

¹⁰ Emlékkönyv. 85.

kereskedelem szellemét. A főpárkány felett magas attika emelkedik, vaknyílású balusztráddal és az oszlopok tengelyében magas pódiumra állított kandaláberekkel. A szélső nyílások klasszikus kerete felett egykor kereskedelemre utaló domborművek voltak: *“A térre néző homlokzaton (...) két négyszögű tábla [látható] a két szélső ablak felett a kereskedelmet és az ipart jelképező domborműves alakokkal.”* A homlokzat tagozatainak mázatlan terrakotta elemei a Zsolnay-gyárból származnak.¹¹

A székházépület egykor lenyűgöző belső térrel bírt: A kapualjból jobbra nyíló lépcsőház a hátsó homlokzatra nyíló három színes üveglablakon át kapott megvilágítást. Ide, a lépcsőház pihenőfordulójába került a *kereskedő társulat 1918-as világháborús emléktáblája*, Toroczky Oszvald és Némethy László szobrászművészek tervezte, Titonelli Miklós készítette műalkotás.¹² Az 1923-ban felavatott domborműves emléktábla a kereskedelmi iskola I. világháborús áldozatainak, a hősi halott növendékeknek és két tanárunknak állít emléket. Alul a *Lehanyatló katona* című dombormű, fölötté a hősök neveinek listája látható. Felirata fent: *„Takarja bár idegen föld csontjaitokat, álmaitok fölött virraszt a nemzeti génusz, dicsőségtek soha el nem halványuló, mint lobogó tűzfény bevilágít a ragyogó nemzeti jövőbe. /Lajosi Géza tanár – Nyilassy Károly tanár”* Alul: *„Az 1914–18-iki világháborúban a hazáért hősi halált halt bajtársak / örök emlékezetére helyezte ide e kőtáblát osztálytársak, / tanítványok, tanártársak kegyelme 1923 tavaszán. / Halálotokból meritünk erőt a feltámadáshoz!”* Középen a nevek az elhalálozás éve szerint csoportosítva szerepelnek, és akinél tudták, halálának helyszínét is feltüntették.¹³

Az emeleti előcsarnoknak (valószínűleg Pauly Erik segítségével készült) „a derült olasz eget feltüntető” eredeti festése elpusztult, ám gipszkonzolai és nyílászárói megmaradtak. Az emeleten volt – két kisebb ülésterem mellett – a nagy díszterem, amely falának felső részén Gerster közeli barátja, vele ekkoriban több közös munkában részt vevő *Mirkovszky Géza tempera-képei* voltak láthatók. Festményei a hazai kereskedelem korszakait egy-egy vásári jelenetben örökítették meg: Árpád-kor, Izmaelita-kor, Olasz-kor, Német-kor és A debreceni nagyvásár címmel. A faliképek fő koncepciója a millenniumi gondolat kifejezése volt, ami szerint a magyar nemzet a korszak jelenében találta meg gyökereit, régi hagyományait és érte el igazi önállóságát. A tagolt, boltozatos mennyezetet debreceni, hortobágyi és a Nagyerdőt ábrázoló témájú képek díszítették. A művész egyszerre próbálta megmutatni egyéni stílusát, és a korszak historizáló realizmusának közkeletű igényének eleget téve, történelmi és

¹¹ Papp Gábor György: Gerster Kálmán (1850–1927) munkássága. Doktori disszertáció, Budapest, 2007. 81–83.

¹² Szűcs Ernő: Mi történt a munkahelyeken és iskolákban állított emlékművekkel? Eltűnt műalkotások nyomában 2. rész. Úton, 2. évf., 37. sz. 1990. július 20. 8.

¹³ <https://www.kozterkep.hu/18060/lehanyatlo-katona>

néprajzi hitelességgel ábrázolni a város önmagáról alkotott képét.¹⁴ A díszterem festett üveglakain kétoldalt Debrecen város és Magyarország címereit jelenítették meg, középen a Kereskedő Társulat emlékfelirata volt látható. A termet szellőzőrendszerrel és központi légfűtéssel látták el.

Az iskolaépület tíz tanteremmel, külön tornateremmel, és 28 egyéb szobával bírt (irodák, könyv- és szertárak, tanárszobák, szolgálások), amelyek mesteres (gáz-)világítással, szénfűtéssel és szellőztető rendszerrel voltak ellátva.

A korszak viszonyai között igen modern épületben a kereskedelmi akadémián kívül helyet kapott a kereskedőtanonc-iskola és a kereskedelmi esti szaktanfolyam is. 1898-tól női kereskedelmi tanfolyamot indítottak, majd 1902-től polgári fiúiskolát is létesítettek az akadémiához kötődően.¹⁵ 1910-re a női tanfolyam felső kereskedelmi iskolává fejlődött.¹⁶ Ebből is látható a tanulói létszám folyamatos, erőteljes emelkedése.

A polgári iskolai tagozatot 1932-ben a felekezeti polgári iskolák létesítése miatt megszüntették, de a felső kereskedelmi tagozatot sikerült továbbra is fenntartaniuk, csakúgy, mint a kereskedelmi szaktanfolyamokat és a tanonciskolákat. 1940 májusától a székházat nagymérvű felújítás alá vették, ami – és a katonai behívások – miatt a Társulat ideiglenesen felfüggesztette érdekképviseleti tevékenységét.¹⁷ Azonban a II. világháború időszaka több szempontból is válságos időszak volt. Az épületet időről időre lefoglalták, 1944-ben a légítámadások is károsították, az oktatás akadozott. Az ekkorra már műemlékké nyilvánított épület¹⁸ helyreállítását Demény Géza akkori iskolaigazgatónak önerőből kellett megoldania, a diákok segítségével.¹⁹

Az iskolát, és persze vele együtt a székház épületét 1948-ban elállamosították. A székház újra kijavított és immár átalakított belső terű épületében 1952. december 21-én nyitották meg az 1950. július 16-ától működő, 8000 kötetes állománnyal rendelkező Körzeti Könyvtár és a 30 000 kötetes, korábban a Déri Múzeumban elhelyezett Városi Könyvtár egyesítéséből kialakított

¹⁴ Szabó Anna Viola: „A magyar művészet eleven ereje”. Egy építész, egy festő és egy fényképész találkozása a XIX. század végi Debrecenben. A debreceni Déri Múzeum évkönyve 2017. 62–64.

¹⁵ A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet ismertetése. Szerk. Labancz Mihály. Debrecen, 1907.

¹⁶ A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet jelentése az 1910–1911. iskolai évről. Szerk. Fábrián Lajos Mór. Debrecen, 1911.

¹⁷ A Debreceni Kereskedő Társulat jelentése az 1936-40. évi (65-69.) működéséről. Debrecen, 1940. 11.

¹⁸ Gellér Ferenc: Debrecen műemléki katasztere 1987. Debrecen, 1987. 238.

¹⁹ A debreceni Bethlen Gábor Közgazdasági Technikum fennállásának 100. évfordulóján kiadott ünnepi évkönyv, 1857–1957. Szerk. kiadó: Újhelyi Istvánné Debrecen, 1958.

Megyei Könyvtár.²⁰ „A volt Kereskedelmi Társulat székházában nyílt meg (...) a Megyei Könyvtár. (...) Az épület földszintjén üzletek voltak, felül a társulat díszterme(...) Az átalakítások, javítások mintegy 136 000, az egyéb kiadás ... 20 000 forintot tett ki.”²¹ (Néplap 1953)

Az iskolaépület funkcióit a mai napig megőrizte. 1957. december 14-től Bethlen Gábor Közgazdasági és Postaforgalmi Szakközépiskola néven működött tovább, ma Debreceni Szakképzési Centrum Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnáziuma a hivatalos neve.

A könyvtári célokra megújított és átalakított székház nagytermében azonban 1958. február 27-én kigyulladt egy mennyezetbe épített gerenda, amely érintkezett a kéménnyel. A rejtett tűz megfékezéséhez a tűzoltóság leverte a teljes mennyezetet, ekkor semmisültek meg a terem gipsztukkó-díszítései. A tüzeset után a károk helyrehozatala elhúzódott, a terem átalakítási tervei az épület műemlék-jellege miatt több problémát is felvetettek.²² A terem felújítása végül az év őszére készült el, október 3-án ünnepélyes írói esttel adták át újra az olvasóközönségnek.²³

A könyvtár belső terét 1964-65-ben újra átalakították, az 1962-ben kialakított szabadpolcos könyvtári rend fenntartása és a biztonságos vezeték- és fűtési rendszer kialakítása érdekében.²⁴ 1974 januárjától újabb átalakítás érte a nagytermet. Galéria-beépítéssel igyekeztek a helyszűkén segíteni,²⁵ de már ekkor felmerült az igény egy új könyvtárépületre. 1983-ban újra korszerűsítették a könyvtár belső tereit, azonban már ekkor konstans probléma volt a helyhiány, ami a könyvtár részlegeit – fejlődésével párhuzamban – a városban területileg széttagolta. A problémát majd csak az új, Bem téri könyvtárépület elkészülése számolta fel 2007-ben.²⁶

A Debreceni Kereskedelmi Társulat egykori székháza többszörösen is emlékhelyként tartható számon.

²⁰ A Magyar Népköztársaság minisztertanácsának 2042-13/1952. sz. határozata értelmében, a könyvtárügy fejlesztéséről. Népművelési Közlöny, 1952. május 14. 58.

²¹ A megyei könyvtárban. Néplap, 10. évf., 28. sz. 1953. február 3. 3.

²² Lesz-e végleges otthona a Megyei Könyvtárnak? Hajdú-bihari Napló, 3. évf., 61. sz. 1958. március 13. 5.

²³ Olvasótermet avattak a megyei könyvtárban. Hajdú-bihari Napló, 4./17./ évf., 234. sz. 1959. október 6. 5.

²⁴ Mikor nyit újra a megyei könyvtár? Hajdú-bihari Napló, 21. /8./ évf., 293. sz. 1964. december 15. 6.; A megyei könyvtár a felújítás után. Hajdú-bihari Napló, 22. /9./évf. 186. sz. 1965. augusztus 8. 5.

²⁵ Mától ismét nyitva lesz a Megyei Könyvtár. Hajdú-bihari Napló, 31. évf., 213. sz. 1974. szeptember 12. 1.

²⁶ Egyelőre se könyvtár, se múzeum. Hajdú-bihari Napló, 57. évf., 211. sz. 2000. szeptember 8. 8. p.

Mint a Társulat gazdasági jelentőségét szimbolizáló épület, nemcsak reprezentatív teret szándékozott szolgáltatni a Társulat ügyviteléhez, hanem annak történelmi múltját, és társadalmi rangját is meg kívánta jeleníteni. Ez, a milleniumi századforduló idején Debrecenben igazán jellemző felfogás, fontosnak tartotta, mintegy öntudata egyik alappilléreként fogta fel annak jelentőségét, hogy a Társulat még a 16. századi nagy távolsági kereskedelmi vállalkozásokból kinőve alakult az elsők között – Kalmár Társaság néven – céhhé, majd a változó idők követelményeihez apránként igazodva, de lényegében alapcéljaiban változatlanul, fennmaradt a II. világháború idejéig.

A Társulat törekvése tagjainak összefogására, közösséggé szervezésére, és jótékonyága, különösen nehéz időszakok után a vezetőség kifejezett szándékát tükrözte. A 20. század első felében jellemzően gazdag társadalmi-egyesületi élet egyik szép (és ritka) mementója az I. világháborúban elesett kereskedelmi iskolai áldozatok emléktáblája.

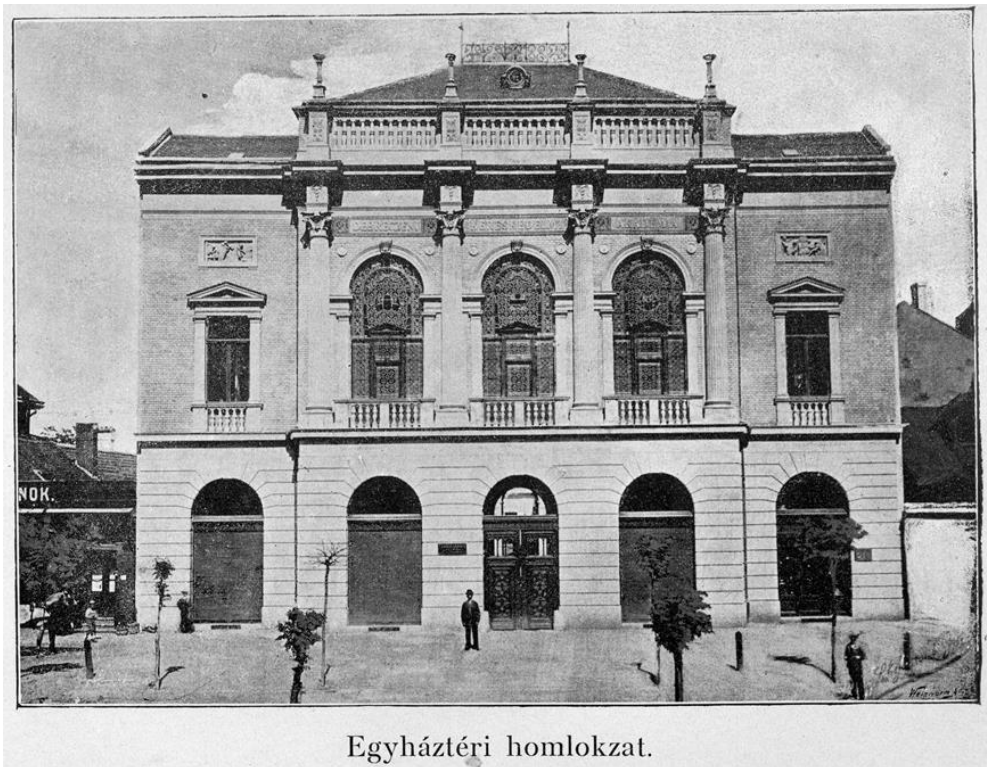
De az egykori székház, mint műalkotás is felfogható egyfajta emlékhelyként, hiszen a palotaépület tervezője, Gerster Kálmán a 19. század második felének magyarországi építészeti életében fontos helyet tudhatott magáénak. Többféle stílusban alkotó, foglalkoztatottsága révén országosan is igen termékeny építész-ként városképi jelentőségű épületet alkotott. A palota eredeti, bár sajnos valószínűleg nagyrészt megsemmisült freskói a szintén méltán hírneves historizáló festő, Mirkovszky Géza művei, akinek Debrecenben ezen kívül egyetlen műve maradt meg napjainkra, az egykori Zenede dísztermének mennyezetfreskója.

Az épület eredeti színvázlatai és fotódokumentációja szerencsére fennmaradt, és megoldható volna az épület korhű felújítása. Magas színvonalú kulturális rendezvény- és reprezentatív fogadótérként – a városvezetés tervei szerint²⁷ – méltó funkciót nyerhetne Debrecen ezen városképet meghatározó, ma is impozáns, és gazdag múlttal bíró főtéri palotája.

²⁷ <http://dehir.hu/debrecen/debreceniek-haza-ujra-regi-fenyeben-pompazhat-az-egykori-kereskedelmi-akademia-epulete/2018/08/30//>

Képek

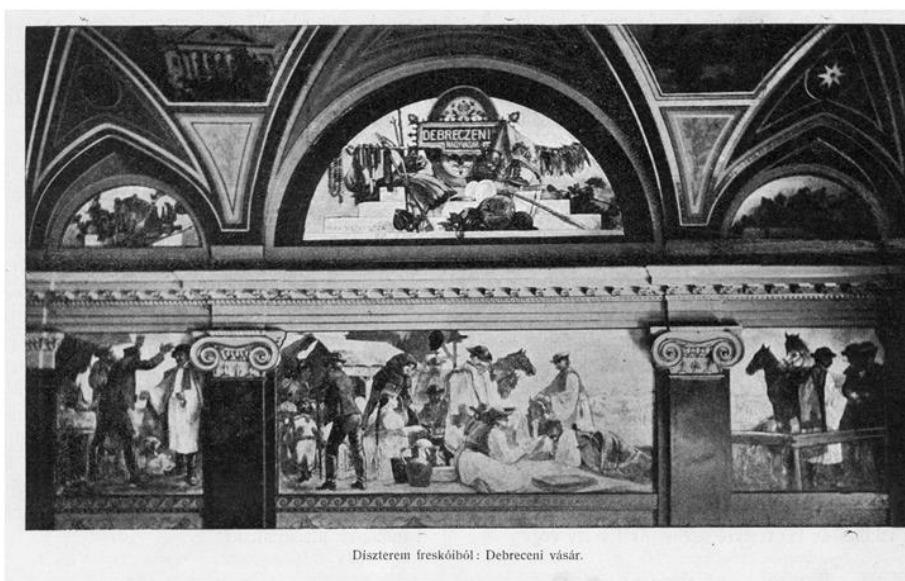
A Debreceni Kereskedő Társulat címere. A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia Emlékkönyve a nemzet ezredévi ünnepére. Szerk. Szojka Gyula. Debrecen, 1896.

A Debreceni Kereskedő Társulat székházának homlokzata. A Debreczeni Kereskedelmi Akadémia Emlékkönyve a nemzet ezredévi ünnepére. Szerk. Szojka Gyula. Debrecen, 1896.

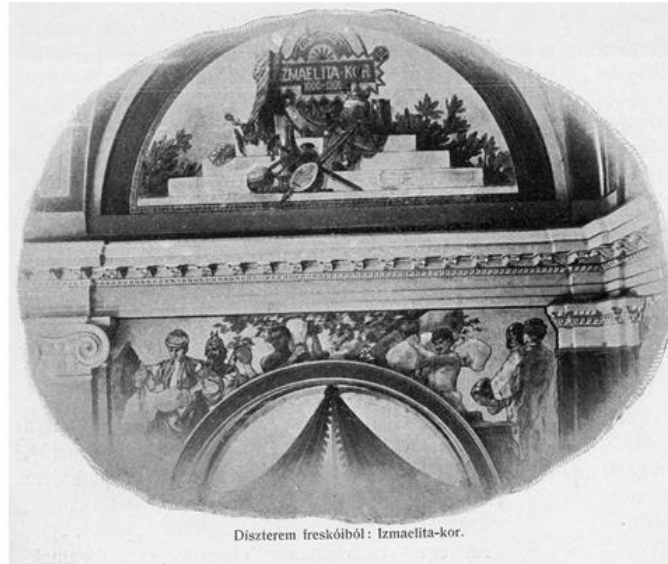

Diszterem freskóból: Árpád-kor.

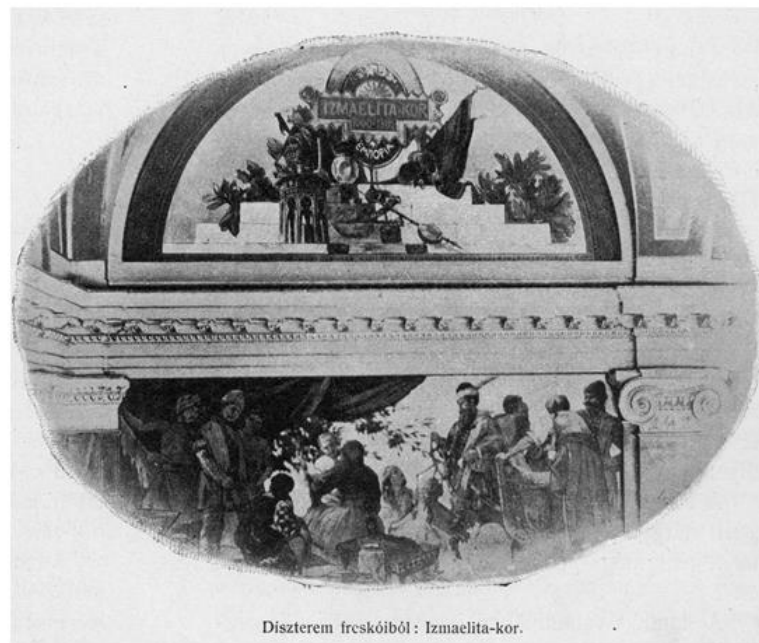

Diszterem freskóból: Debreceni vásár.

A Debreceni Kereskedő Társulat székházának freskói. A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet ismertetése. Szerk. Labancz Mihály. Debrecen, 1907.

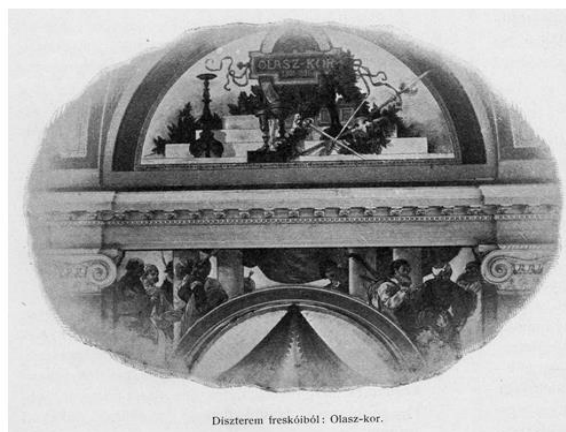

Diszterem freskóiból: Izmaelita-kor.

Diszterem freskóiból: Izmaelita-kor.

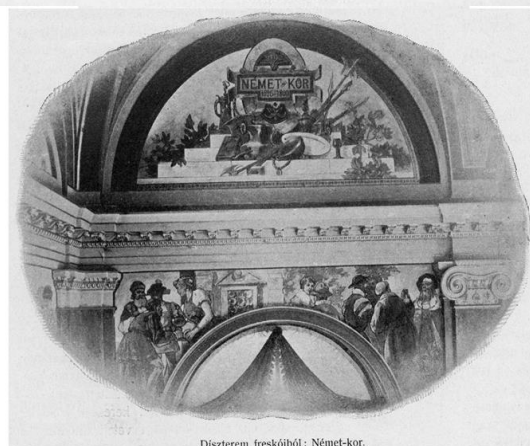
A Debreceni Kereskedő Társulat székházának freskói. A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet ismertetése. Szerk. Labancz Mihály. Debrecen, 1907.

Diszterem freskóiból: Olasz-kor.

Diszterem freskóiból: Olasz-kor.

Diszterem freskóiból: Német-kor.

A Debreceni Kereskedő Társulat székházának freskói. A Debreceni Kereskedelmi Tanintézet ismertetése. Szerk. Labancz Mihály. Debrecen, 1907.

Az 1958. február 27-ei tűz kártétele. Méliusz Juhász Péter Könyvtár
Helyismereti Gyűjteménye és Fotótára

Mai állapotok. Czeglédi Zsolt/MTI felvétele 2018. 06. 28.
Megszépül a kereskedelmi akadémia épülete. Lokál Debrecen, 2018. 06. 28.
<https://www.lokal.hu/2018-06-megszepul-a-kereskedelmi-akademia-epulete/>